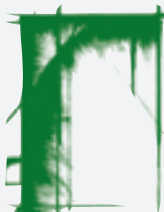

Ivo Babić

GENERACIJSKI KONTINUITET ISTRAŽIVANJA

Radovi Instituta za povijest umjetnosti,
(ur.) M. Repanić-Braun, 28 (2004.), 391 str.,
ISSN 0350-3437

Povijest umjetnosti u Hrvatskoj stekla je status respektabilne filološke discipline, koja ima svoj neprekinuti kontinuitet od XIX. stoljeća, otkada djeluje niz naraštaja povjesničara umjetnosti. Struka je proširila svoje interese i raspone pa je pridonijela produblivanju poznavanja kulturne baštine cijele Hrvatske. U žiži, pod lećom ispitivača, nisu više samo reprezentativni spomenici Dalmacije, posebno oni srednjovjekovni, već i dvorci, naselja, crkve i crkvice na sjeveru Hrvatske. Naša je struka potpomogla uvažavanju i shvaćanju poetike složenog bića Hrvatske, njene punine, svih njenih regija i kulturnih krugova, koji se presijecaju i preklapaju. Impozantan je sve veći broj knjiga, ali i časopisa.

Ovom prigodom želimo posebno vrednovati najnovije *Radove Instituta za povijest umjetnosti* posvećene našim poznatim i uvažanim povjesničarkama umjetnosti: Đurđici Cvitanović, Doris Baričević i Olgii Maruševski. Njihove objavljene bibliografije, ali i komentari - uvodni tekstovi - koje su napisale Ivanka Reberski, Nela Tarbuk i Irena Kraševac podrobno rasvjetljavaju relevantne doprinose naših triju slavjenica. Generacijski rasponi autora objavljenih priloga u svečarskom broju *Radova* ukazuju na generacijski kontinuitet, na kolegijalnost, suradnju i uvažavanje uzornih prethodnika i u mnogo čemu učitelja. Sve tri naše slavjenice bave se uglavnom novijim razdobljima povijesti umjetnosti, koja su do sada bila relativno zanemarivana i slabije poznata. Njihova je zasluga ukazivanje na interijere i inventare crkava baroka i neostilova, na vrijednosti

urbanih, ali i gotovo ruralnih sredina sjeverne Hrvatske. No, bitni su i prilozi poznavanju Zagreba, njegovih baroknih i neostilskih zdanja i ambijenata. A i ona takozvana recentna povijest XIX. vijeka danas nam je već prekučerašnja, udaljava se u prošlost, pa su historicizam i neostilovi predmet historijskih razmatranja i proučavanja i to već s distancom. Treba naglasiti da su naše slavjenice osobe sa stavom, konstantne i nepopustljive u obrani baštine, s aktivnim odnosom prema intervencijama u životnoj sredini, što nam je za uzor danas, kada se sve više nameću pragmatistička i oportunistička ponašanja.

Ovi *Radovi*, kao uostalom i cijeli niz koji im prethodi, očituju uredničku domišljenost, ali i izvrsnu grafičku opremljenost. Naime, i struka napreduje s napretkom tehnike i mogućnostima fotografije i grafičke dokumentacije. Neki nacrti su upravo zadivljujući pa će biti čak i nezaobilazni u pedagoške svrhe poput, primjerice, arhitektonskog snimka katedrale Sv. Terezije u Požegi autorice Marie Stepinac. Nezgodno je izdvajati tek pojedince među brojnim suradnicima, ali ne možemo zatomiti udivljenje pred fotografijom Božidara Gjukića s pogledom na oltar u crkvi Sv. Vlahe u Dubrovniku s blještavom, baroknom liturgijskom opremom. Fotografije u boji omogućile su potpuniju percepciju slike, pa se kolorizam ne mora više verbalno (tekstualno) opisati, tako da čitač može i sam provjeravati interpretacije autora.

Rasponi priloga u vremenskom smislu sežu od srednjovjekovnih iluminacija glagoljskih spisa autora Anđelka Badurine pa do modernih plakata, koje obrađuje Jasna Galjer, uključivši i početke karikature u Hrvatskoj o čemu piše Frano Dulibić. Značajni su i prilozi povijesti arhitekture. Predrag Marković s ikonološkog aspekta analizira katedralu Sv. Jakova u Šibeniku, a Andrej Žmegač daje prilog poznavanju utvrda franjevačkog samostana na Lopudu, koji se svojom dispozicijom prilagodio prirodnom okviru. Svježije teorijske interpretativne pristupe donosi rad Dubravke Botice, koja obrađuje pitanje kontinuiteta gotike u baroku, kao i rad Jadranke Damjanov, koja obrađuje komunikacijske strukture baroknih dvoraca u Hrvatskom zagorju. I pojedini spomenici su dobili svoje valorizacije i interpretacije; Zlatko Uzelac obrađuje tvrđavsku crkvu Sv. Ane u

Slavonskom Brodu, Katarina Horvat-Levaj katedralu Sv. Terezije u Požegi, Željka Čorak crkvu Sv. Mihovila u Ovcarevu, Irena Kraševac crkvu Blažene Marije Djevice u Macincu, Dragan Damjanović raspravlja o projektu za osječku župnu crkvu Sv. Petra i Pavla. Zastupljene su, naravno, i urbanističke teme, ali i one koje se tiču odnosa prema suvremenim praktičnim i teorijskim izazovima. Tako Snješka Knežević piše o nadbiskupskom trgu u Zagrebu, Julija Lozzi-Barković analizira najamne zgrade međuratnog Sušaka, a dva su pak priloga teorijske naravi, oni Sandre Križić Roban i Ive Maroevića. Više je vrijednih priloga poznavanju slikarstva: Vladimira Markovića o svetohraništu Veroneseova poliptiha u Vrboskoj, Sanje Cvetnić o portretima Leonarda Bassana u Hrvatskoj, Radoslava Tomića o slikama Gregorija Lazzarinija u Zadru, Višnje Bralić s prinosima opusu Girolama Brusaferra te Mirjane Repanić-Braun o djelima bečkog slikara Antona Herzoga u Vukovaru i Valpovu. Poznavanju kiparstva manirizma i baroka pridonose radovi Daniela Premerla o oltaru u crkvi Sv. Dominika u Trogiru i Ivane Prijatelj-Pavičić o oltarima u dominikanskoj crkvi u Bolu na Braču. *Radovi* bi bili knji, kada u njima ne bi bilo zastupljeno i proučavanje umjetničkog obrta u vrijednim priložima Vinicija B. Lupisa o napuljskom zlatarstvu u Dubrovniku te Nele Tarbuk o baroknim ormarima u zavjetnoj crkvi Sv. Marije Jeruzalemske u Trškom vrhu. Naša struka očito ima svoju budućnost kada već ima i početke pisanja i obrađivanja svoje povijesti, čemu prinosi i prilog Ivane Mance o *Glasniku Društva za umjetnost i umjetni obrt*, a tiče se veoma važne teme - popularizacije umjetnosti.